

Mindentudás Egyeteme – Szeged: Mikó Tivadar

Biopolisz, az egészségipari park

Szeged milyen nagyberuházásra számíthat? Mit jelent: biopolisz? Milyen részekből áll az egészségipari kulcsprojekt? E kérdésre is válaszol a Mindentudás Egyeteme – Szeged sorozat előadásán Mikó Tivadar, a Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerésztudományi Centrum elnöke.

MUNKATÁRSUNKTÓL

– Szeged egyetlen területen kiemelkedő, és ez az emberi tudás, ennél fogva Szeged kitörési pontja a tudásipar – jelenti ki Mikó Tivadar. Az egyetemen és a szegedi kutatóintézetekben kétezer kutató dolgozik, háromnegyed részük az élettudományok, negyven százalékuk az orvos- és gyógyszerészeti tudományok terén. A gazdaság fellendülését és Szeged jövőjét a biopolisz program keretében az egészségipar, a környezetvédelmi biotechnológia és az agrár-bioinnovációs biotechnológia jelenti.

– Programunk az egészségipar három szintjének megfelelően, három egymásra támaszkodó, egymás munkahelyteremtő és gazdaságélénkítő hatásait kölcsönösen erősítő részből áll – magyarázza a professzor. E körbe tartoznak az egészségügyi közszolgáltatások, az egészségügyvel vagy az egészséggel kapcsolatos térítési szolgáltatások; továbbá az egészségipari K+F alapú gazdaságfejlesztés.

– Az egészségipari projektet

alulról szerveződő, regionális gazdaságfejlesztési stratégia keretében valósítjuk meg – jelzi a várható hatások mélységét Mikó Tivadar. – Közgazdasági törvényesítések szerint tovagyűrűző folyamat indul el: az első körben megerősödött vállalkozások a megnövekedett feladatokat csak nagyobb üzemmérettel képesek ellátni, ami újabb beruházásokat indukál. Az új beruházás ismét elindítja az elsőleges, majd a másodlagos regionális multiplikátor hatást, és a tovagyűrűző folyamat révén Szeged, majd a dél-alföldi régió gazdasága önfenntartó növekedési pályára áll.

A Mindentudás Egyeteme – Szeged előadása szerdán 18 óra körül kezdődik Szegeden az egyetemi TIK kongresszusi termében (Ady tér 10.). Ez – felvételről – pénteken és vasárnap este fél nyolctól látható a Városi Televízió Szeged műsorán. A Mindentudás Egyeteme a Magyar Tudományos Akadémia tudományos vezetésével és a Magyar Telekom társadalmi szerepvállalásával jött létre.

A nemzetközi sajtóban a Homokhátság elsivatagosodása

Belvizeitározók kellene

Már a nemzetközi sajtóban – a Reutersben – is megjelent: sivatagosodik Mórahalom és térsége. Ha a tavasszal hulló, belvizet okozó csapadékok víztározó tavakba gyűjténék, megállít lehetne parancsolni a fenyegető környezeti katasztrófának. A kistérség uniós pénzekből is igyekszik erre lehetőséget teremteni.

Gyorsulva halad az elsivatagosodás felé a negyvenez embernek otthont adó mórahalmi kistérség – állapítja meg a Csatári Bálint vezette MTA Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézete. Ennek oka részint a globális klímaváltozás, részint az előző évtizedekben folytatott helytelen gazdálkodás. Mindez a Duna-Tisza köze nagy részéről is elmondható: összesen 700-800 ezer embert érint az ügy. Csányi László, Mórahalom alpolgármestere egy internetes portálnak is nyilatkozott a fenyegető veszélyről – a Reuters cikke nyomán. Lapunknak elmondta: a helyzet annak ellenére is rendkívül komoly, hogy tavaszonta nem ritka a belvíz, az idei tavasszal különösen sok sújtotta a területet. Az elsivatagosodás ellenére is bekövetkezik, mert a homoktalaj nem tartja meg a vizet – ráadásul a fölösleges mennyiséget csatornáknál keresztül a Tiszába vezetik. Ehelyett „csatornával fürtszerűen egymásra kötött belvizeitározókat kellene létrehozni”, és ezekben gyűjteni a tavasszal lehulló rengeteg esővizet. Az egykor itt jelen volt, azóta kiszáradt természetes tavakat is újra kellene élesíteni, beléjük vezetni a tavaszi vizet. Ezt már egy helyen meg is oldotta az önkormányzat, hogy túl sok víz gyűljön össze a tóban, bukózszip akadályozza meg. A csepegtető öntözés további terjesztése is szükséges: a hagyományos öntözés rendkívül vízpazarló.

– A vízhiány nagymértékben akadályozza a térségben a termelést – mondja Rácz József, a Mórakert Szövetkezet ügyvezető igazgatója, hozzátéve: minden más adott a sikeres gazdálkodáshoz. Az önkormányzat – mint Kuklis Nikolettá vidékfejlesztési menedzserrel tudjuk – a vízhiánnyal és a vízpótlással kapcsolatos terveket már továbbította a megyei közgyűlésnek, az úgynevezett kistérségi problémaeltárolás. A gond megoldása sürgető:

AGRESSZÍV GYOMOKTÓL ZÖLD

■ Nem véletlen, hogy a FAO (az ENSZ világtáplálékalmezéssel foglalkozó szervezete) a Homokhátságot besorolta a veszélyeztetett, félsivatagos területek közé – mondja lapunknak Csatári Bálint. Klímája egyre inkább kezd hasonlítani a tőlünk több száz, sőt több ezer kilométernyire délre lévő területekéhez. Egyébként pedig az, hogy a táj nagyon sok helyen zöld, ne tévesszen meg senkit: sokszor a terjedő, agresszív gyomoknak köszönhető, melyek gyökérzete jóval mélyebbről szívja föl a vizet, mint a hasznos növényeké.

Porzik a föld: egyre több gondot okoz a szárazság és a csapadékhány Fotó: Gyenes Kálmán

hat év alatt két métert süllyedt a talajvíz. Balogh Imre, a megyei önkormányzat kabinet-vezetője mondja: a mórahalmi gond megoldását bele is vették a nemzeti vidékfejlesztési

tervbe. Tehát lehetőség nyílt, hogy uniós pénzforrásokhoz jusson a kistérség az elsivatagosodás ellen.

F. CS.

Séta Magyarországon első tudásközpontjában, a szegedi egyetem DNT-házában

Fekete lyukként vonzza a cégeket is

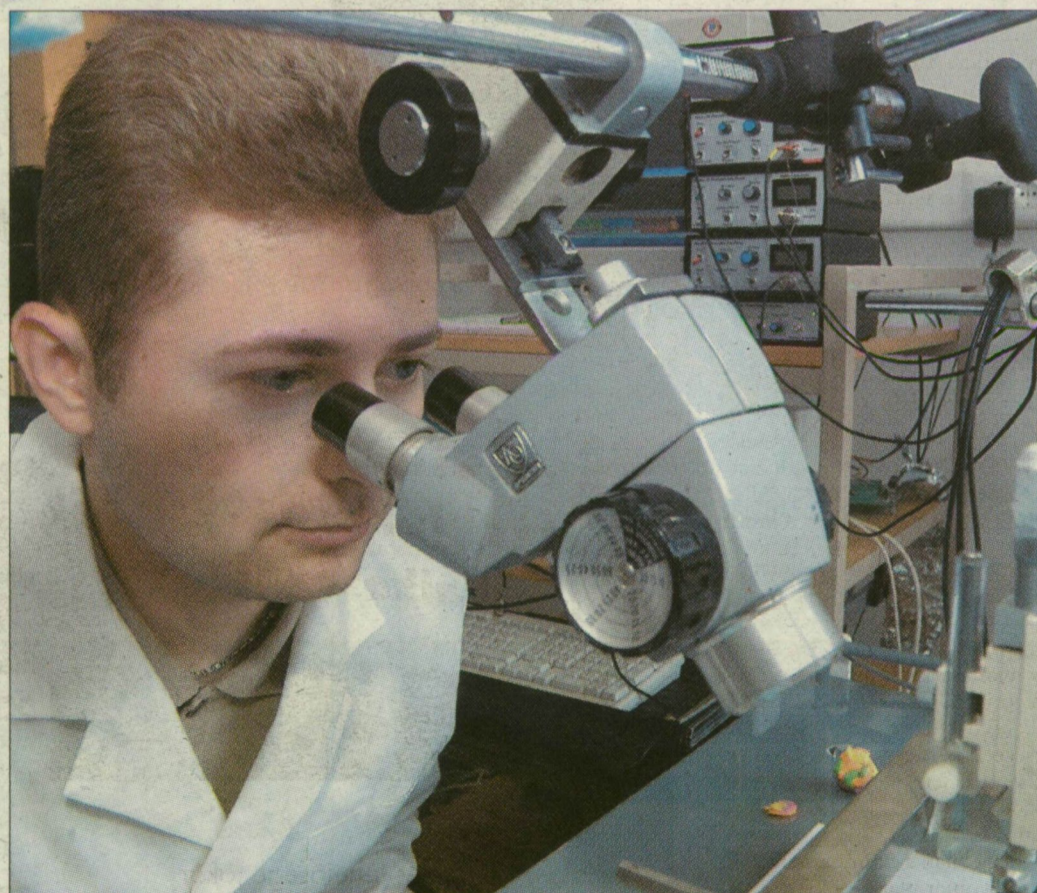
Büvös szó lett az élettudományokkal foglalkozó kutatók körében a DNT, vagyis Dél-alföldi Neurobiológiai Tudásközpont. A nemrég átadott szegedi DNT-ház az első olyan hazai bázis, ahol közös épületben dolgoznak a tudósok és az eredményeik megszületésében, majd hasznosításában közreműködő ipari partnerek. Körülnéztünk az egyik első magyarországi tudásközpontban.

– Négy évre szól a Dél-alföldi Neurobiológiai Tudásközpont, azaz a DNT-projekt, aminek az első fele – a kutatómunka elkezdése mellett – a tudásközpont épületének kialakításával, a berendezéssel, elhelyezkedéssel telt – vág a történet közepébe a DNT-ház felső szintjén berendezett egyik biológiai kutató laboratórium vezetője, Datki Zsolt László. A biológus elmondja, hogy a DNT terápiás célú idegrendszeri kutatásokkal foglalkozik. Neki és munkatársainak közvetlen célja az Alzheimer-, és a Parkinson-kór gyógyítására alkalmas gyógyszerjelölt molekula keresése.

A kutatás az ipar szolgálóleánya

– A regionális egyetemi tudásközpont az olyan kutatási finanszírozások, melynek piacsi haszna van. A cégek által fizetett innovációs hozzájárulással a vállalat közvetlenül finanszírozhat egy K+F kutatást. A konzorciumban az EGIS Gyógyszergyár NyRt. így vesz részt – mondja Papp Csaba menedzser igazgató.

A sejtenyésző laborban a hatalmas hűtő ajtaját kinyitva Dat-

Ifjú biológus az elektrofiziológiai laborban

Fotó: Frank Yvette

ki Zsolt László megmutatja a mínusz 80 Celsius-fokon tartott, vizsgálatra előkészített sejtvenyél egyikét. Aztán a sejtenyésző inkubátor mellett egy kukta-csillag fémedényt ellenőriz, abban sterilizálja eszközeit. Föltárl a harmadik szoba „titka” is: ott a biokémiai folyamatokat vizsgálják.

Milliók a laborban

A szegedi tudásközpont Magyarországon egyedülálló – földszintesében is. Egy épületbe

költöztették azokat a Szegedi Tudományegyetem különböző karaihoz, illetve intézeteihez tartozó kutatócsoportokat, laborokat, és az ezekkel együttműködő cégeket, melyek azonos, vagy hasonló célért dolgoznak. Az értékek tarának érzékeltetéséhez álljon itt két számszerűsíthető példa: a DNT-házban az EGIS számítógépes laboratóriumát jelentő szobákban 60 millió forint értékű berendezés duruzsol, míg a földszinten elhelyezett, a mágneses erőterbeli

vizsgálatokra alkalmas NMR-berendezés értéke 300 millió forint.

A gyógyszerfejlesztő-kutató cégek biztonsági farmakológiai vizsgálatait végző Rytmion Kft. – a DNT egyik konzorciumi partnere – irodája az épület első szintjén kapott helyet. A cég vezetője, dr. Tóth-Molnár Edit orvos elmagyarázza: a gyógyszerjelölt vegyületek biztonságfarmakológiai tesztelése a feladatuk. Az állati szerv- és sejt szinten végzett kísérleteikkel azt vizsgál-

ják, e neurobiológiai anyagoknak van-e olyan mellékhatása, amely károsodást okozhat.

A GE K+F iroda missziója

Fekete lyukként vonzza a DNT-ház a lehetséges partnereket. Ezek közül csak egy az itt otthonra lett Cseltek Kft. Képviseletüket Szeg Csilla, az SZTE biológus szakán 2002-ben végzett fiatal szakember látja el.

A világ egyik vezető cége, a General Electric (GE) 1989-ben érkezett hazánkba, s egy K+F irodája éppen költözik a szegedi DNT-házba. Az óriásvállalat 13 üzletága közül a Healthcare Divízió orvosi rendszerekkel foglalkozik, mely 2004 óta csúcstechnológiáját az élettudományokkal párosítja. Magyarországi leányvállalata 2005 óta ipari partnere a Dél-alföldi Élet és Anyagtudományi Kooperációs Kutatóközpontnak (DEAK), majd az azóta született szegedi egyetemi tudásközpontoknak.

– A DEAK négy kutatási projektet fogja össze, ezekre épül K+F irodánk tevékenysége, ahol mintegy tíz fő dolgozik. Öveges József ösztöndíjprogramunkkal tehetségesebb hallgatók is bekapcsolódhatnak ipari kutatásba – sorolta Fiedrich Márta technológia fejlesztési menedzser – Misszióinknak tartjuk, hogy összekötő hid legyünk a tudományos kutatás és az ipari termékfejlesztés között, hogy ide vonzzuk és a régióban tartjuk a kimagaslóan jó képességű egyetemi hallgatókat – fűzte hozzá az irodavezető.

Ha mindenki megérkezik, fél-száz kutató, illetve több mint tíz cég munkatársa dolgozik Szeged és az ország első tudásközpontjában.

ÚJSÁZSI ILONA

Olasz Sándor tanulmánykötete

A Széphalom Könyvműhely kiadásában nemrégiben jelent meg a szegedi irodalomtörténész, Olasz Sándor tanulmánykötete, a Regény múlt, regény jelen, amely különböző stílusirányzatokhoz tartozó 20. és 21. századi magyar prózairók műveit elemzi.

MUNKATÁRSUNKTÓL

„A múlttá válás és jelentésváltozás folyamatában sokféle nézet, vélekedés kavargok. Legfőképpen az elgondolkodtat, hogy a hetvenes-nyolcvanas évek fordulójának fővárosi értelmiségét izgató kérdéseknek nincs folytatásuk. Sajátos módon éppen akkor válik érvénytelenné, másodlagossá mindaz, ami életet alakító, befolyásoló gondolatrendszer volt, amikor legnagyobb szükség volna rá” – írja új könyvében a regénykritikus.

„A nagy elbeszélések” eltűnésének dogmája csak az utóbbi években vált tarthatatlanná. Jönnek a nagy történetek, igaz, nem a régi módon, nem lineárisan, nem a ’jól megír’ klasszikus regények szellemében. A regény most az ’elvezet’ után a ’visszaszerzett’ történettel jellemezhető. A formanyelv változásai azonban nincsenek éles cezúrák, nincsenek végleges és megmáshatatlanság határvonalak.

A regény műfajában is rejtett emlékek működnek, s ezek termékeny szöveg- és műfajkiosztások lehetnek” – összegzi kutatásait a szerző, a Tiszatáj főszerkesztője, akinek a kötet minden regényirodalmunk iránt mélyebben érdeklődő olvasónak bátran ajánlható.